

Per què crec que vivim un canvi d'època política a Catalunya

Ricard Gomà / @ricardgoma

Vivim un **canvi d'època** que es manifesta en moltes dimensions. Al llarg dels últims anys s'han expressat indignacions i alternatives socials. A les eleccions de diumenge la ciutadania ha situat la política, també, com un territori on és possible forjar somnis, on l'esperança busca camins de majoria. **Des del 1979 no havia passat una cosa així; un procés polític amb remor de moment històric.** A les municipals, les forces de la vella centralitat (CiU, PSC i PP) perden 435.000 vots a Catalunya respecte el 2011. Els diferents espais de l'esquerra vinculada a la superació del règim del 78 (ERC, ICV-EUiA, CUP i formats diversos de Confluència) en guanyen 536.000. No és tan sols una qüestió de volum de vots. **És un punt d'inflexió: en actors, guió i agenda.**

Canvi d'actors

Ho és en **actors**, perquè més enllà de la lògica de partits emergeix la dels nous subjectes de confluència. Barcelona en Comú (BeC) n'és l'expressió més rellevant però no l'única. A Terrassa, Vilafranca, Mollet, Santa Coloma, Badalona, Vic, Tortosa, Sabadell, Castelldefels... s'han articulats també confluències de geometria variable, totes elles amb components de ciutadania potents, més enllà dels espais polítics preexistents. I no es tracta només de presència o irrupció en l'ecosistema polític, sinó d'apostes amb vocació guanyadora que trenquen els respectius taulers. BeC assoleix el 25,2% dels vots i guanya a 6 dels 10 districtes, i a 54 dels 73 barris de la ciutat. A feus històrics del PSC, com Nou Barris, s'enfila al 34% dels vots, deixant els socialistes al 16,3%, **un veritable canvi d'hegemonia.**

Punt d'inflexió en l'agenda política

El punt d'inflexió es produeix també en la reconfiguració de l'**agenda política**. El triomf de BeC, els bons resultats de moltes altres candidatures de confluència, el manteniment de les alcaldies d'ICV-EUiA i l'avenç important de la CUP fan emergir les dimensions social i ciutadana amb força, és a dir, els antagonismes polítics a l'entorn de les injustícies socials i de la corrupció estructural. Queda molt tocat el guió de la unidimensionalitat política a l'entorn del procés sobiranista. L'eix nacional no s'abandona, però s'articula als altres dos eixos del conflicte polític.

BeC incorpora el compromís programàtic de situar Barcelona com a capital del dret a decidir, única forma de resoldre en clau democràtica el conflicte entre Catalunya i l'Estat espanyol. Però Barcelona en Comú ha ubicat la lluita contra les desigualtats i contra la corrupció en el nucli del seu relat. No, el triomf d'Ada Colau no afebleix el procés; però impugna frontalment les retallades socials de CiU. És més, BeC fa l'aportació d'emmarcar el vot majoritari de les classes populars de la ciutat en el terreny del catalanisme, barrant el pas a l'avenç del fenomen Ciutadans.

Un nou guió polític

Finalment, **les ruptures en el sistema d'actors i en el guió polític tenen lloc en un context de canvi de règim.** Les correlacions de força canvien substancialment. A Barcelona les forces favorables a exercir el dret a decidir (per tant sobiranistes) passen de 21 a 29 regidors, produint-se a més un gir substancial: les esquerres pel dret a decidir (BeC, ERC i CUP) passen de 7 a 19 regidors, deixant CiU clarament en minoria dins el camp sobiranista. **A l'interior de l'esquerra, la suma de**

BeC i la CUP (14 regidors) deixa molt enrere els 5 d'ERC i els 4 del PSC, un escenari ni tan sols imaginable fa només quatre anys.

Barcelona, a més, no és un cas aïllat. La dinàmica guanyadora, o amb possibilitat real de liderar governs, dels subjectes de confluències es reproduïx a la capital de l'Estat (**Ahora Madrid**), València (**Compromís**), Saragossa (**Zaragoza en Común**) o A Coruña (**Marea Atlántica**). Els nous actors emergeixen com a espais de majories, configurant-se, per tant, alternatives guanyadores no només al PP, sinó al bipartidisme del 78 (PSC-CiU a Catalunya; PP-PSOE a l'estat).

La consolidació o afebliment d'aquestes dinàmiques resta oberta. En tot cas, les municipals han representat un pas endavant rellevant per les esquerres alternatives i ciutadanes. Un salt qualitatiu en clau de canvi de règim, en tant que canalitzen propostes de nova política, i de sobirania social i nacional, de lògica constituent. **Barcelona esdevé de nou, com en altres moments de la seva història, la punta de llança.** Potser sense l'èpica de la Rosa de Foc o del 14 d'Abril, però amb la possibilitat d'obrir un escenari fins ara inèdit, referent de justícia social i revolució democràtica per a les ciutats i els pobles del Sud d'Europa.

Ricard Gomà és professor de Ciència Política UAB i exregidor d'ICV-EUiA a l'Ajuntament de Barcelona